

Özdiýenli дәp

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Özdiýenli дәp **ÖZDIÝENLI DÄP**

Osmanlyda «dynç alyş günü», «hepdäniň ahyrky günü» diýlen düşüňjeler ýokdy.

Anna gününe-de dini hökümlerden daşgaryn aýratyn hukuk berilmedi, dynç alyş günü däldi...

Ýedi gün 12-14 sagat iş şertleri 1908-nji ýylda zähmetkeşleriň aýaga galmagyna sebäp boldy. Emma döwlet zähmetkeşleriň problemalaryny görmezlige salyp, işçileriň iş taşlaýyş yglan etmegini çäklendirýän profsoýuzlary gadagan edýän «Tatili-Eşgaal Kanunyny» çykardy!

Täze guruljak respublikan döwletiň iş durmuşyndaky roly Osmanlyňkydan düýpgöter tapawutlanýandygy Anadolynyň okkupirlenen döwründe bildirmäge başlady.

اشترک

مدیر مسئول
مدیر نشر
اداره مطبعه
کتابخانه
اوراق و کاغذ
سنگ و فلز
تصویر

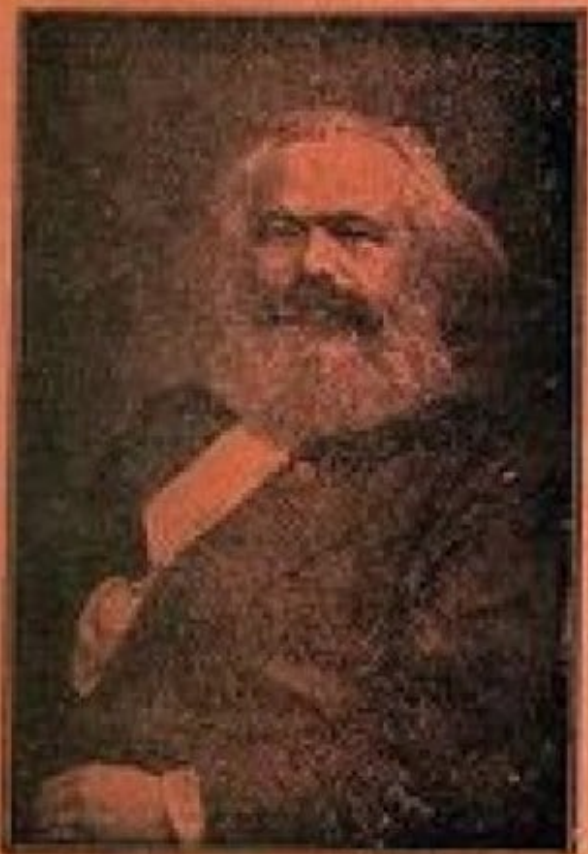
تألیف و تصحیح
مطبع و ناشر
تولید و توزیع

مجله ادبی و فرهنگی
Journal of Literature
Lithrak

مطبع و ناشر
مدیر نشر
مدیر ادبی
مدیر فنی
مدیر مالی
مدیر حقوقی
مدیر تبلیغات
مدیر ارتباطات

لیست هیئت مدیره (از چپ به راست): آقایان: ...

اشترک، مجله ادبی و فرهنگی است که با هدف
ترویج ادبیات و فرهنگ ایرانی و اسلامی
تأسیس شده است. این مجله به منظور
آشنایی خوانندگان با آثار ادیبان و
فلاسفه و نیز به منظور
انتشار مقالات علمی و ادبی
تأسیس شده است. این مجله به
منظور آشنایی خوانندگان با
آثار ادیبان و فلاسفه و نیز
به منظور انتشار مقالات علمی و ادبی
تأسیس شده است.

آقای ...

Ilkinji gezek 1921-nji ýylda mejlisde Zonguldak we Eregli magdançylarynyň zähmet şertleri üçin iki kanun güýje

girizildi. Galyberse-de, Mustapa Kemalyň baştutanlygynda 1923-nji ýylda jemlenen Izmir Ykdysadyýet kongresine gatnaşan işçiler problemalaryny orta atyp, hepdede bir gün dynç berilmegini talap etdi.

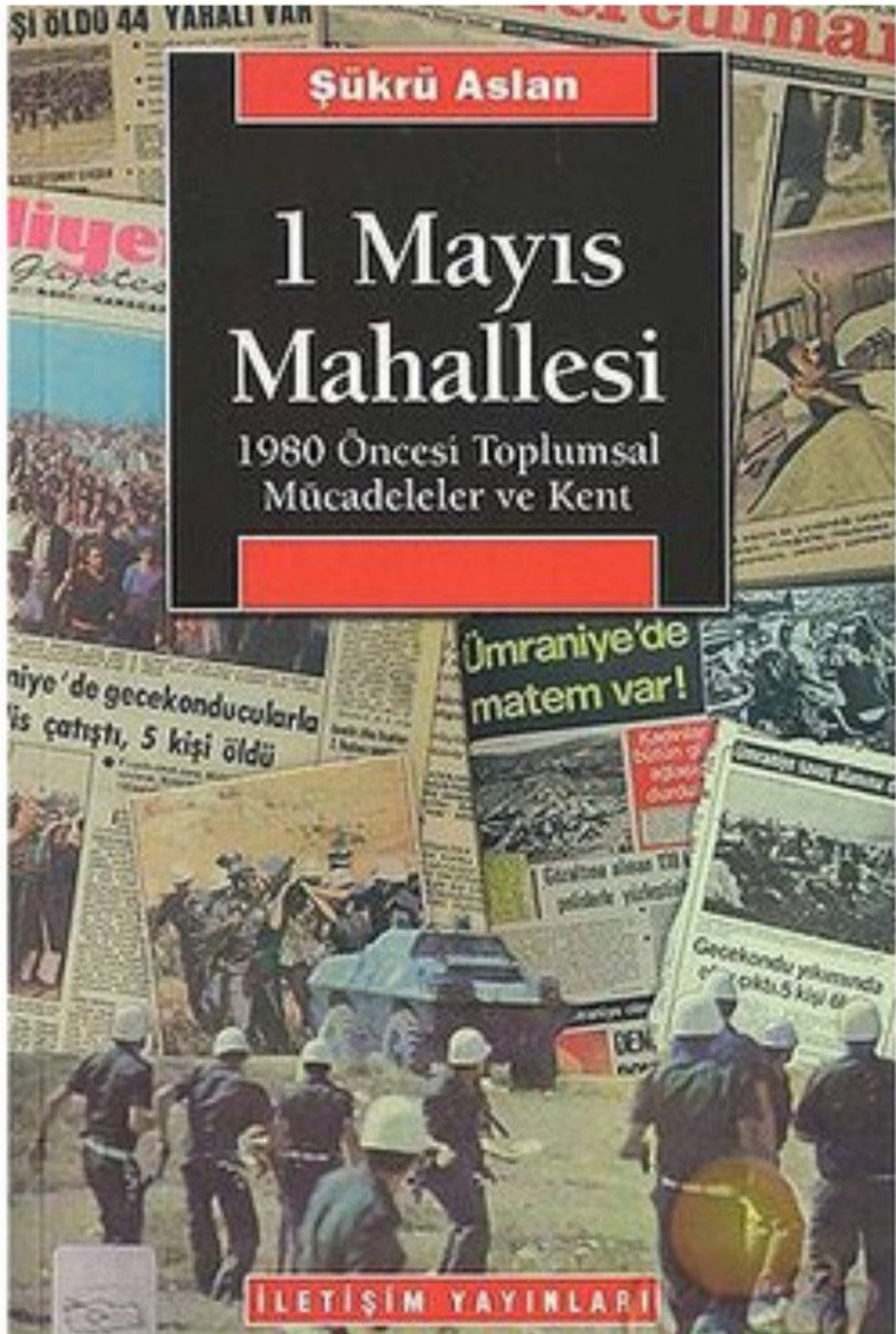
1924-nji ýylda «Hepdelik dynç günü kanuny» çykarylady. Zähmetkeşlere ilkinji gezek dynç günü berildi. Ordu şäheriniň halk deputaty Sytky Kumry beýiň teklibi bilen munuň üçin Anna günü saýlanyp alyndy...

* * *

Zähmet durmuşyndaky üýtgeşmeleriň hemmesi respublikamyz gurlandan soňky döwürde girizildi. Soňky ýyllarda senagatyň ösmegi bilen bu üýtgeşme ýurtdaky ykdysady gurluşa we zähmet durmuşyna ýeterlik bolmady. İşçileriň sany 1921-nji ýylda 76 müň bolsa, 30-njy ýyllarda 300 müňe ýetdi.

Şonuň üçin 1935-nji ýylda «Döwlet derejesindäki baýramçylyklar we esasy dynç alyş günleri hakdaky kanun» mejlisde güýje girizildi:

29-njy oktyabr Respublikamyzyň döredilen günü, 30-njy awgust Ýeňiş günü, 23-nji aprel Ýurt agalygynyň günü, 19-njy maý Atatürk günü-Ýaşlar we sport baýramy ýaly milli baýramlar bilen Remezhan (üç gün), Gurban baýramlary (dört gün) ýaly dini baýramlaram dynç günü hökmünde kesgittildi.

Halkara gatnaşyklarda bökdençlik döredyändigini için dync günü

Anna gününden Ýekşenbä geçirildi. Dynç günü Şenbe gününde sagat 13:00-dan soň başlaýardy...

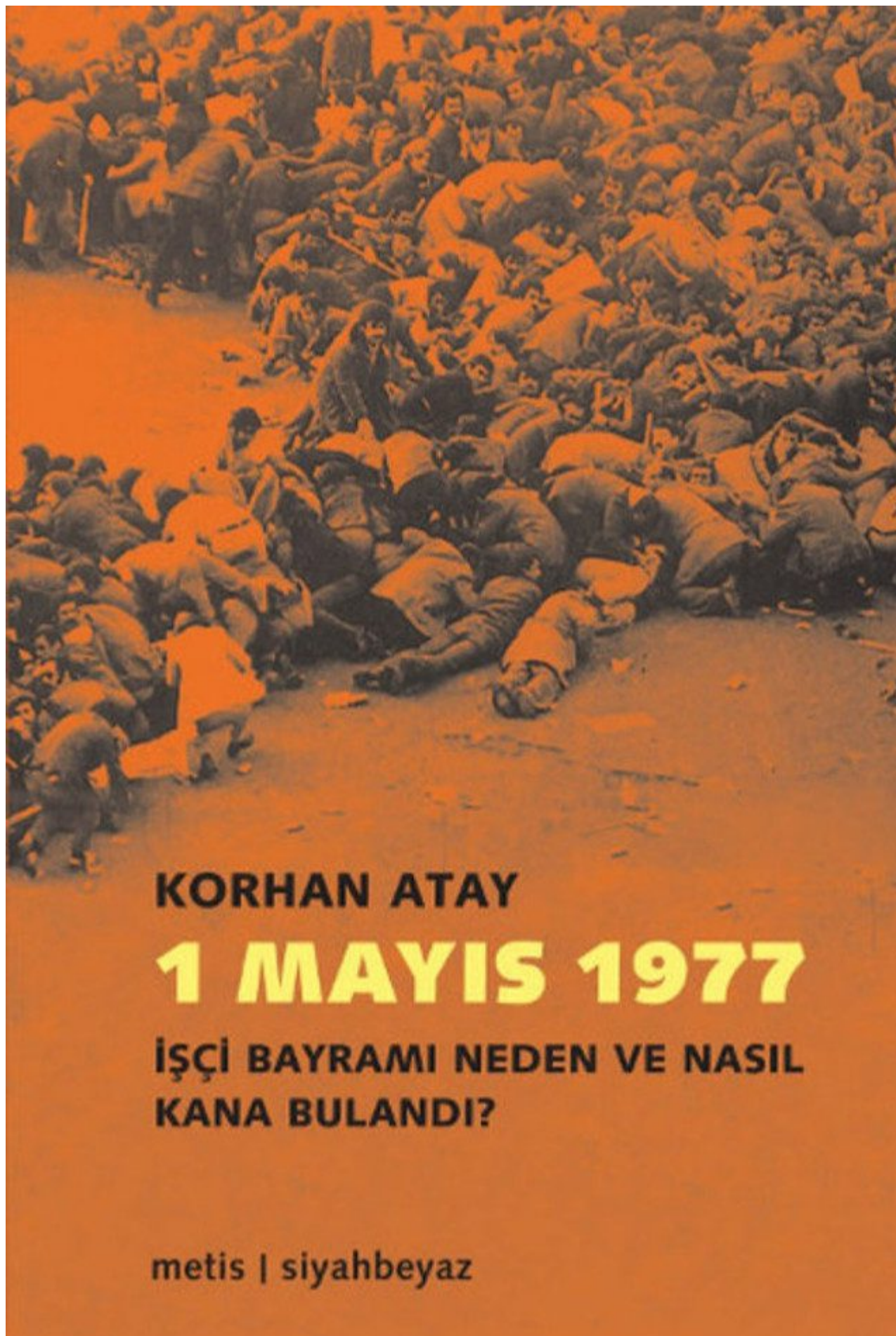
Bu kanun ýurtdaky zähmet durmuşyny dynç alyş günleri boýunça öz içine alan iň giň gurşawly kanuny boldy we häzirem hereket edip gelýär...

* * *

Zähmetkeşleriň 1-nji maý baýramy-da (Giresun halk deputaty Hakky Taryk Usyň teklibi bilen) 1935-nji ýylda «Bahar baýramy» ady bilen güýje girizildi. 1-nji maý Türkiýede ilkinji gezek 1923-nji ýylda resmi-kanuny ýagdaýda bellendi...

Osmanlyda 1-nji maý gününü bellemegiň taryhy könedan gelýärdi: 1908-nji (Ikinji meşrutyýet) ýylyň iýul rewolýusiýasyna gidende Selanikde bellendi. Iň uly zähmetkeş synpyna eýe Stambulda 1-nji maý gününü 1912-nji ýylda bellediler.

Baýramyň köpçülikleýin häsiýete eýe bolmagy yetmişinji ýyllara gabat gelýär. 1977-nji ýylyň 1-nji maýynda Türkiýäniň taryhynyň iň ganly-garaňky wakalarynyň biri bolup geçdi. (Näçe adamyň ölendigini bilemezok. Her kim bir san toslaýar, 34 bilen 42-niň arasynda üýtgeýär!).

KORHAN ATAY

1 MAYIS 1977

**İŞÇİ BAYRAMI NEDEN VE NASIL
KANA BULANDI?**

metis | siyahbeyaz

1980-nji ýylyň 12-nji sentýabrynyň harby döwlet agdarylyşygy

1-nji maý gününü bellemegiň soňuna nokat goýdy, Bahar baýramyny ýatyrdy. 1-nji maý günü adaty iş günleriniň biri boldy!

Gadagançylygy 1987-nji ýylda Beýoglynyň «Zähmet» kinozalynda geçirilen ýygnaýda böwüsdiler. Şahyr Jan Ýüjel şygry okady: «Howa üýtgedi, işçiden işçä ýel öwürýär» (“Hava döndü işçiden işçiden esiyor yel...”).

İki ýyldan soň köçä çyklydy. Taksim meýdanyna çykmak islän iki müň adam polisiýa tarapyndan dargadyldy. Mehmet Akif Daljy atly ýaş işçi maňlaýyndan atylyp öldürildi, 400-den gowrak adam tussag astyna alyndy...

Her ýyl galmagally baýramçylyklar dowam etdi gitdi...

1-nji maýyň «Zähmetkeşler we Raýdaşlyk günü» hökmünde bellemegini 2008-nji ýylda kanunlaşdyran AKP häkimiýetiniň rugsady bilen 2010-njy, 2011-nji, 2012-nji ýyllarda 1-nji maý baýramy Taksim meýdanında bellendi.

Soňra sebäpsiz awtoritar çemeleşme bilen Taksim ýene 1-nji maý gününü bellemelerine ýapyldy. Soňky ýyllarda 1-nji maý günü polisiýanyň rezin dürresiniň, gaz pürkujileriniň astynda bellenýär!

Häkimiýetler gelip geçer durar, hemişelik dowam etjek zat işçiler synpynyň 1-nji maý baýramydyr...

Yaşasyn 1-nji maý!

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 02.05.2024 ý. Publisistika